

Inquart zou helemaal niet de volgende ochtend vertrekken! Integendeel: die ochtend werd Mussert met plaatsvervangend leider van Geelkerken in de werkkamer van de *Reichskommissar* verwacht; de ondertekening van de plechtige verklaring moest met het nodige ceremonieel plaats vinden. Heeft Mussert beseft dat hij zich liet voorttrekken als een ezel aan een touw? Vermoedelijk niet.

Op woensdagochtend 4 september verschenen van Geelkerken en hij stipt op tijd – en wie stond daar óók? Rost van Tonningen. Wat moest Mussert doen? Weglopen terwijl Seyss-Inquart, Schmidt, Rauter, Wimmer daar in 'groot uniform' prijkten? Hij schikte zich, hij bleef. Seyss-Inquart sprak enkele vriendelijke en waarderende woorden: 'Wil men zich beschouwen als leiders in een volk' (het meervoud 'leiders' was veelzeggend), 'dan schuwt men beslissingen niet',¹ betoogde hij. Mussert, van Geelkerken en Rost van Tonningen ondertekenden de plechtige verklaring. Mussert sprak een kort woord: 'Ik doe dit in de vaste overtuiging, mijn Volk en mijn Vaderland het beste te dienen, anders had ik dit nooit gedaan'² – het telegram aan Hitler werd verzonden en Seyss-Inquart vertrok naar Berlijn.

Vrijdag 6 september was de *Reichskommissar* terug. Hitler liet Mussert groeten; ook zou hij de leider der NSB ontvangen, 'zo spoedig dit hem mogelijk was. Intussen rekende hij', aldus Mussert in zijn dagboek,

'op kameraadschappelijke samenwerking en opbouw. Na afloop verzocht Schmidt mij, nu niet langer de Rijkscommissaris moeilijkheden te veroorzaken met de kwestie-Feldmeijer die van te ondergeschikt belang is. De grote zaak mocht daardoor niet bedorven worden. Hem gezegd: 'vooruit dan maar.'³

★

Johannes Hendrikus ('Henk') Feldmeijer was in 1910 in Assen geboren. Hij doorliep de hbs in Groningen, ging daar wis- en natuurkunde studeren; zakte voor zijn candidaatsexamen en brak zijn studie af. Hij was toen al enkele jaren lid van de NSB en kreeg in de beweging een betaalde functie als propaganda-inspecteur in Drente en Noord-Overijsel, zulks als opvolger van F. W. Wessels die in '36 met de NSB gebroken en in een brochure een aantal onfrisse details over de beweging bekendgemaakt had.

¹ Mussert: 'Verslag van de plechtigheid op 4 september 1940' (NSB, map: Dagboek van Mussert), door Mussert abusievelijk gedateerd op 3 september. ² Mussert: Dagboek, 4 sept. 1940. ³ A.v., 6 sept. 1940.